Thomas Karlsson ja Pia Mäkelä

12.10.2020

Eduskunnan verojaosto

Eduskunnan verojaoston kuulemistilaisuus, HE 145/2020 vp, 15.10.2020

HE 145/2020 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi alkoholi- ja alkoholijuomaverosta annetun lain liitteen muuttamisesta

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) kiittää mahdollisuudesta antaa asiantuntijalausunto otsikossa mainitusta esityksestä.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan alkoholiveroon korotusta vuoden 2021 alusta. Ehdotettu veronkorotus kasvattaisi alkoholiveron tuottoa vuositasolla noin 50 miljoonaa euroa.

Alkoholin verotason muutoksilla on 2000-luvulla ollut merkittäviä vaikutuksia kansantalouteen ja kansanterveyteen. Kun alkoholijuomien verotusta laskettiin keskimäärin 33 prosenttia vuonna 2004 lisäsi se alkoholijuomien kokonaiskulutusta ja haittoja merkittävästi. Vuoden 2008 ja 2019 välillä tehdyt seitsemän alkoholiveron korotusta ovat lisänneet alkoholiveron kertymää ja samalla vähentäneet alkoholin kokonaiskulutusta ilman, että matkustajien maahantuonti 100-prosenttisena alkoholina mitattuna olisi ratkaisevasti lisääntynyt. Alkoholinkulutuksen väheneminen viimeisen vuosikymmenen aikana on myös huomattavasti vähentänyt työikäisen väestön alkoholikuolleisuutta ja muita alkoholihaittoja.

Vuodesta 2005 alkoholijuomien arvioitu matkustajatuonti on vuositasolla vaihdellut 6-10 miljoonan litran välillä 100-prosenttisena alkoholina mitattuna, ollen 6,2 miljoonaa litraa vuonna 2019. Huomionarvoista on, että alkoholijuomien arvioitu matkustajatuonti laski vuonna 2019, vaikka alkoholijuomaveroja oli korotettu vuoden alussa. Nyt ehdotetut alkoholiveron korotukset ovat edellisiin korotuksiin verrattuna maltillisia ja vaikutukset hintoihin vähäisiä, keskimäärin noin 2 prosenttia vähittäismyynnissä ja 0,5 prosenttia anniskelussa. Tässä ehdotetut veronkorotukset ja niiden vaikutukset alkoholijuomien hintoihin ovat sellaisia, ettei niiden THL:n näkemyksen mukaan merkittävästi odoteta lisäävän alkoholijuomien matkustajatuontia ulkomailta. ***Näiden seikkojen perusteella THL kannattaa hallituksen esityksessä esitettyä alkoholiverotuksen maltillista korotusta.***

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että alkoholiveroa korotettaisiin euromääräisesti mitattuna pääosin tasasuuruisesti suhteessa juoman sisältämään alkoholiin, kuitenkin niin, että viinin veronkorotus olisi jonkin verran muiden juomaryhmien veronkorotusta suurempi. Prosentuaalisesti eniten nousisi viinin valmistevero 6,0 prosenttia ja vähiten etyylialkoholituotteiden 3,2 prosenttia. Keskimäärin alkoholijuomien verotusta korotettaisiin noin 5 prosenttia. Etyylialkoholituotteita verotettaisiin jatkossakin muita alkoholijuomia enemmän. ***Tällä hetkellä alkoholisenttilitra on halvinta viineissä ja siksi THL pitää perusteltuna veronkorotuksen kohdentamista niin, että viinin veronkorotus olisi hieman muita juomia suurempi.***

Thomas Karlsson ja Pia Mäkelä

12.10.2020

Esityksessä ehdotetaan 0,5-2,8 tilavuusprosenttia sisältävän oluen verotasoa korotettavaksi 2,2-kertaiseksi ja samanvahvuisten etyylialkoholituotteiden 2,8-kertaiseksi nykyiseen nähden. Näiden juomien veronkorotus on suhteellisesti suuri johtuen veron matalasta lähtötasosta. Etyylialkoholituotteiden kohdalla tällä verotason korotuksella ei ole juuri merkitystä, koska senvahvuisia juomia on myynnissä hyvin vähän. Tämänvahvuisia oluita on markkinoilla enemmän. Korotuksella on pyritty korjaamaan sitä epäkohtaa, että alkoholittomiin juomiin kohdistuva virvoitusjuomavero on vähän alkoholia sisältävien juomien veroa korkeampi, mikä voi ohjata kulutusta alkoholittomasta oluesta vähän alkoholia sisältävään olueen. Kansanterveyden näkökulmasta vielä merkittävämpi hyöty on kuitenkin sillä, jos hintamekanismeilla voidaan ohjata kulutusta vahvemmista oluista miedompiin vaihtoehtoihin. Tästä näkökulmasta juomaryhmän veron voimakas korottaminen olisi väärä signaali ja verotuksen tämänhetkinen rakenne on kannatettava. Koska juomakategorian volyymi on pieni, veron alhaisuutta on vaikea pitää tällä hetkellä erityisen ongelmallisena. EU-säädösten muutos voi muuttaa tilannetta, mutta reagointi tähän muutokseen on syytä tehdä vasta kun muutoksesta on päätetty. ***THL ehdottaa, että vähän alkoholia sisältävän oluen veron korotus toteutettaisiin tänä vuonna ehdotettua pienempänä, ja korotusta jatketaan tarvittaessa myöhemmin. THL ehdottaa myös, että tulevaisuudessa virvoitusjuomaveron ja alkoholijuomaveron tasoja olisi syytä tarkastella kokonaisuutena.***

Pääjohtaja Markku Tervahauta

Johtaja Terhi Kilpi